

Posudek školitele na magisterskou práci Veroniky Vodičkové Vliv refaunace velkými herbivory na vybrané skupiny hmyzu

S kolegyní Vodičkovou spolupracuji od její bakalářské práce, která pospala demografii a stanovištní nároky pěti druhů hnědásků na nelesních lokalitách Národního parku Podyjí – šlo o zdokumentování stavu předmětných druhů před refaunací tamních lokalit ferálními koňmi. Studentku původně přilákali koně, nikoli motýli, výsledkem nakonec byla studie naprosto unikátní. Má totiž „refaunaci“ i „koně“ v názvu, aniž by byl na jejím vzniku jediný kůň účasten. Sama kandidátka zpočátku asi netušila, že místo charismatických kopytníků bude pracovat s nenápadnými motýly, že bude muset výpočetně zpracovat obrovský soubor dat, a zejména zvládnout techniky, z nichž má její školitel letitý respekt, konkrétně práci s geografickými informačními systémy. Pro další vývoj bylo podstatné, že během bakalářské práce prokázala jak zdatnost v terénu, tak trpělivost nad zpracováním dat a přípravou publikace. Tu druhou vlastnost jsem záhy využil, když mi Veronika s publikací zpracovávající vliv velkých kopytníků na motýly ve středočeských Milovicích (BMC Ecology and Evolution, 2021).

Protože Podyjí je jedním z mála míst v ČR, kde se lze skutečně naučit přímo v terénu znát motýly, byla Veronika jasnou kandidátkou pro úkol mnohem ambicioznější – rozšíření monitoringu dopadů volné pastvy na maximum takto ovlivňovaných lokalit v ČR. Vzдор rostoucí popularitě „rewildingu“ totiž vědecké studium jeho dopadů na ostatní biotu, zejména pak na bezobratlé, prakticky neexistuje (v době dopisování magisterské práce existovalo přesně jedno review lokální „šedé“ literatury a jedna experimentálně pojatá práce ze Švédska). Důvody jsou vcelku pochopitelné. Refaunační počiny trpí špatnou replikovatelností, každá lokalita a každý počin jsou jiné, ledacos vzniká z nadšení zdola a odtrženě od akademických pracovišť, manažeři jednotlivých projektů spolu často nekomunikují. V tom všem je situace České republiky obecně a naší fakulty zvláště jiná. Díky společnosti Česká krajina můžeme studovat ferální koně, pratury či zubry nejen v Milovicích, ale na dalších ca 10 lokalitách po celé ČR. Možnost sledovat dopady aktivity těchto zvířat na motýly a další hmyz představuje příležitost, jaká se naskytne jedinkrát za život. A Veronika – organizačně i terénně zdatná a zorientovaná v denních motýlech – byla pravým člověkem na pravém místě.

Úkoly pro její magisterskou práci nebyly malé. Měla zavést dlouhodobý monitoring dopadů volné pastvy herbivorů na motýly ve všech velkých kopytníky refaunovaných územích a současně vyzkoušet možné cesty ke zpracování takto heterogenních dat. „Badatelsky“ šlo o počin značně rizikový – v inherentně spíše řídkých datech jsme hledali patrnosti fungující v mokřadních i xerothermních lokalitách, v nížinách i podhůří, a to na celém území ČR. Slibný přístup jsme cítili v analýze funkčních vlastností, protože jen ta mohla „vyhladit“ rozdíly ve faunách jednotlivých lokalit a byla pro heterogenní sezamy druhů původně zavedena. Konečně jsme od samého začátku věděli, že práce, která některé lokality pokrývala jediný rok po refaunaci, nebude mít tak hned šanci na přetavení v publikaci – k tomu si realisticky představuji alespoň tříleté sledování všech lokalit.

Magisterská práce se původně měla zaměřit jen na motýly, až v jejím průběhu se k nám přidali kolegové ochotní vzorkovat i žahadlové blanokřídlé a rovnokřídlé. To, a potřeba vyzkoušet funkčnost většího množství různých analýz pro takto nestandardní data, vedlo nakonec k většímu rozsahu práce, než je pro magisterské práce typické (protože 3 skupiny, celorepublikový záběr a

šíře analýz odpovídá spíše disertaci – a to jsme se rozhodli neanalyzovat zatím detailně data botanická a použít je jen jako kovariátu k datům o bezobratlých). Velký rozsah byl ovšem vykoupen některými nedotaženostmi, kterých si navýsost správně všimli ctění oponenti. Z pozice školitele bych chtěl předeslat, že si jich jsme vědomi, ale protože předpokládáme pokračování sběru dat po další 1-2 sezony, a nutné reanalyzování veškerého, byl jsem nakloněn drobné nedotaženosti spíše tolerovat, o totéž bych poprosil členy komise.

Obecně jsem s Veroničným výkonem spokojen. Její práci, kterou již nyní pokládám za zásadní příspěvek ke studiu vlivu refaunace velkými kopytníky na vybrané skupiny bezobratlých, doporučuji co nejvřeleji k obhajobě, a věřím, že naše další spolupráce bude úspěšně pokračovat.

V Havranicích u Znojma, 22. května 2021

Martin Konvička